

Dosarul nr. 2ra-552/19

prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul central (Ion Cotea)
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (evghenii Dvurecenschii, Nina Veleva, Vitalie Movilă)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran,

în cauza civilă intentată la cererea depusă de Gheorghina Fița, persoană interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, cu privire la constatarea faptului înregistrării nașterii,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a admis apelul declarat de persoana interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, s-a casat hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul central, și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea depusă de Gheorghina Fița,

constată:

La 26 iunie 2017, petiționara Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran, a depus cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, și anume constatarea faptului înregistrării nașterii sale, indicând ca persoane interesate Oficiul Stării Civile Cahul (în continuare OSC Cahul) și Oficiul Stării Civile Vulcănești (în continuare OSC Vulcănești).

În motivarea cererii a invocat că, are nevoie de certificatul de naștere pentru a perfectă unele documente necesare atât ei personal, cât și unor rude apropiate. Astfel, s-a adresat Oficiului Stării Civile Vulcănești cu cerere privind reconstituirea certificatului de naștere, prezentând totodată copia pașaportului, copia adeverinței de căsătorie, copia carnetului de pensionar, copia certificatului de căsătorie a părinților și copia certificatului de deces a părinților.

OSC Vulcănești, examinând cererea depusă și documentele prezentate, în conformitate cu art. 59-61 din Legea privind actele de stare civilă i-a comunicat că „...în conformitate cu art. 59 alin. (1) lit. a) din Legea privind actele de stare civilă, reconstituirea actelor de stare civilă se poate face la cerere, dacă registrele de stare civilă au fost pierdute integral ori parțial. La cererea pentru eliberarea duplicatului certificatului de naștere, Direcția Registru de Stare Civilă (DRSC) a dat răspuns, că registrele anilor 1934-1937 s-au păstrat integral, dar actul de naștere pe numele cet. Gheorghina Fița lipsește. Cu acest temei, consider că cererea cet. Gheorghina Fița

cu privire la reconstituirea actului de naștere, nu poate fi satisfăcută și s-a recomandat adresarea în judecată cu cerere privind constatarea faptelor cu valoare juridică”.

În această ordine de idei, petiționara Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a solicitat admiterea cererii și constatarea faptului înregistrării nașterii Gheorghinei Fița la xxxxx , cu înregistrarea acestui fapt la Oficiul Stării Civile.

Prin încheierea din 12 septembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul central, s-a înlocuit persoana interesată Serviciul Stare Civilă cu succesorul în drepturi Instituția publică „Agenția Servicii Publice” (f.d. 17-18).

La 04 decembrie 2017, petiționara Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a depus cerere de concretizare a acțiunii și completarea temeiurilor acesteia (f.d. 60-61).

În motivarea cererii a menționat că, potrivit certificatului de căsătorie, numele petiționarei de până la căsătorie era „Arabadji” și nu „Fița”. Astfel, adresându-se OSC Vulcănești cu cerere privind eliberarea duplicatului certificatului de naștere i s-a comunicat că în arhiva OSC Vulcănești nu a fost identificat actul de naștere pe numele „Arabadji Gheorghina”, născută la xxxxx.

În acest sens, Serviciul de Stare Civilă a verificat registrele de naștere: pe Primăria Suvorovo, județul Cahul (în SAIS) perioada anilor 1934-1937 – în care actul lipsește, pentru anul 1938 – registrul nu s-a păstrat; pe OSC Vulcănești registre reconstituite pentru perioada anilor 1950-2016 – în care actul lipsește.

Deopotrivă, OSC Cahul i-a comunicat petiționarei că sunt în imposibilitate de a elibera informația privind nașterea Gheorghinei Arabadji, a.n. xxxxx deoarece aceasta nu a specificat data și locul înregistrării actului.

Totodată, IP „Agenția Servicii Publice” a comunicat reprezentantului petiționarei Gheorghina Fița, avocatului Ignat Dumitran, că prin prisma art. 5 alin. (1) și (4), art. 29 din Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal, art. 18 alin. (1) din Legea privind actele de stare civilă, nu poate satisface interpelarea cu privire la efectuarea unor verificări în fondul arhivistic al registrelor actelor de stare civilă în scopul identificării actului de naștere pe numele cet. Arabadji Gheorghina, (a.n. 20 noiembrie 1936). Or, informațiile referitor actelor de stare civilă face parte din categoria celor confidențiale, la care este limitat accesul, iar conform mandatului avocațial, Gheorghina Fița a acordat avocatului Ignat Dumitran împuterniciri de a o reprezenta doar în instanța de judecată.

Concomitent, IP „Agenția Servicii Publice” i-a comunicat că dovada stării civile se face prin documente de stare civilă, eliberate în modul corespunzător. Astfel, în vederea eliberării actului de stare civilă necesar urmează să se adreseze Direcției generale stare civilă sau Serviciului stare civilă teritorial.

În această ordine de idei, petiționara Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a solicitat admiterea cererii și constatarea faptului înregistrării nașterii Gheorghinei Arabadji la xxxxx, cu înregistrarea acestui fapt la Oficiul Stării Civile.

Prin hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul central, s-a admis cererea depusă de Gheorghina Fița și s-a constatat faptul înregistrării nașterii Gheorghinei Fița, născută la xxxxx(f.d. 82, 83-86).

Prima instanță și-a argumentat concluziile prin faptul că, actele deținute de către petiționară, care au fost eliberate de către instituțiile de stat ale RM și sunt valabile la moment, deoarece nu au fost contestate, denotă faptul că petiționara cu

certitudine este născută la xxxxx, numele de până la căsătorie a acesteia fiind Gheorghina „Arabadji”, având ca părinți pe xxxxx care au locuit și înregistrat căsătoria anume în satul xxxxx.

Totodată, prima instanță a notat că, prin prisma normelor din Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești au atribuția de a stabili doar faptele înregistrării evenimentelor și nu însuși producerea evenimentului.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul declarat de persoana interesată IP „Agenția Servicii Publice”, s-a casat hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul central, și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea depusă de Gheorghina Fița (f.d. 114, 115-117 recto-verso).

Instanța de apel și-a argumentat concluziile prin faptul că, actele prezentate de petiționara Gheorghina Fița nu confirmă timpul și evenimentul înregistrării actului de naștere pe numele său la organele stării civile în localitatea xxxxx. Deși aceste înscrisuri confirmă identitatea petiționarei și conțin informații referitor la data nașterii acesteia, totuși nu confirmă existența anterioară a actului de naștere și că acesta a fost pierdut.

Mai mult decât atât, buletinul de identitate a petiționarei a fost perfectat și eliberat în lipsa certificatului de naștere și nu confirmă faptul înregistrării nașterii petiționarei în registrul de stare civilă.

Dealtfel, instanța de apel a remarcat că nu este exclus faptul că petiționara s-ar fi născut în altă localitate decât xxxxx, sau în altă perioadă decât cea pentru care pretinde constatarea faptului înregistrării nașterii. Or, registrele actelor de naștere pe localitatea xxxxx s-au păstrat integral, însă faptul nașterii petiționarei nu a fost înregistrat în perioada respectivă. Această informație lipsește și în registrele reconstituite pentru anii 1950-2016.

La 22 ianuarie 2019, Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a declarat recurs împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul (f.d. 120-122, 132).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt ale cauzei etapele procesuale și concluziile reținute atât de prima instanță, cât și de instanța de apel, invocând că în opinia sa hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul central este legală.

În această ordine de idei, recurenta Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul, cu menținerea hotărârii din 13 martie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul central.

La 24 ianuarie 2019, Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran a depus cerere de recurs suplimentară împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul (f.d. 126-128, 132).

În motivarea recursului suplimentar a invocat temeuri și pretenții similare celor conținute în cererea de recurs depusă la 22 ianuarie 2019.

Examinând temeurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeurile prevăzute la art.433,

completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, § 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul a fost comunicată Gheorghinei Fița și reprezentantului acesteia, avocatului Ignat Dumitran, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei, transpunerea normelor legale și a concluziilor instanțelor inferioare.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurente cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Gheorghina Fița a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Gheorghina Fița, reprezentată de avocatul Ignat Dumitran împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Cahul, adoptată în cauza civilă intentată la cererea depusă de Gheorghina Fița, persoană interesată Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, cu privire la constatarea faptului înregistrării nașterii.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic